

Bent Oudewaarde

DE TOEKOMST ISRAELS.

TWAALFTAL

20 Cent

REDEVOERINGEN

UITGESPROKEN IN

DE BIDSTONDEN VOOR ISRAEL,

TE

AMSTERDAM, GORINCHEM, 'S GRAVENHAGE EN LEIDEN.

MET EEN VOORWOORD

VAN

Dr. A. Capaduce.

Cornelia Johanna Vogel

TE GORINCHEM BIJ

C. DE WOLFF DZ.

MDCCCLII.

(1852)

INHOUD.

	Bladz.
<i>Voorwoord.</i>	
D ^r . A. CAPADOSE. <i>Eene verhandeling over sommige nog onvervulde profetiën en pogingen tot Israëls bekeering.</i>	1.
J. F. SCHIMSHEIMER. <i>De huldiging van den Koning der Joden door de eerstelingen uit de Heidenen.</i>	23.
J. C. DE VIJVER. <i>Eene aansporing tot biddende belangstelling in het heil van Israëls Kerk en Burgerstaat.</i>	41.
H. KERKHOFF. <i>Eenige opheldering aangaande eene onvervulde profetie van Ezechiël 37, met toepasselijke aanmerkingen.</i>	57.
EEN VRIEND ISRAËLS. <i>Afmaning van de verheffing boven hen, wier zegeningen op ons zijn overgegaan.</i>	73.
L. TINHOLT. <i>Israëls dood, opwekking en leven</i>	87.
J. DE LIEFDE. <i>De liefde van Christus en zijne gemeente tot het onvruchtbare volk Israël.</i>	103.

	Bladz.
D ^r . A. CAPADOSE. <i>Woorden en daden Gods tot heil van Israël.</i>	119.
A. J. MOLENAAR. <i>Israels bloedkreet nopens den Christus.</i>	143.
M ^r . IS. DA COSTA. <i>De wederoprigting van een koninkrijk van Israël, uit de schriften van Oud- en Nieuw Testament betoogd.</i>	163.
J. F. SCHIMSHEIMER. <i>Christus, Israels koninklijken verlosser.</i>	181.
J. A. MEULEMANS. <i>Israels val, vermindering en hoop eene krachtige drangreden tot gebed voor dat volk.</i>	199.
<i>Aanteekeningen, bladz. 22 en 162,</i>	
<i>Bladvullingen, bladz. 40, 55 en 72.</i>	

VOORWOORD.

Door den Uitgever verzocht zijnde, dat de eerste Voordragt eener door mij te Gorinchem gehouden Bidstond, waarmede de reeks der 12 Afleveringen, volgens het Prospectus, zou geopend worden, door een Voorwoord van mijne hand zou vergezeld gaan, heb ik mij aan dien wensch niet willen onttrekken, te min omdat ik ook zelf bij die Uitgave het een en ander wilde laten voorafgaan.

Het is mijn veelgeachte Vriend, de WelEerw: Zeer geleerde Heer VAN HERWAARDEN, Predikant te Fijnaart, die, gedreven door eenen loffelijken ijver voor de zaak van Israël, en daarin gesterkt bij een naauw onderzoek der Profetien, eenige Vrienden te Gorinchem het eerst heeft opgewekt, om aan te dringen op de pligtmatigheid, dat Christenen, die overal te zamen komen om voor de Heidenen te bidden, de Kinderen Abrahams niet langer vergeten, maar ook op dat terrein, door het houden van Bidstonden, te gelijk de algemeene belangstelling in deze zaak, te lang verwaarloosd in ons Land, aanwakkeren

en opwekken zouden. Zijne pogingen werden met goed gevolg bekroond en weldra vormde zich een vrij talrijke kring van Vrienden, die hun verlangen te kennen gaven, aan die Bidstonden deeltenemen. Alles kwam in betrekkelijk korten tijd tot beslag: een uitmuntend Locaal, ruim van omvang, werd, hoezeer vrij kostbaar, daartoe gehuurd, vooral ook omdat de bijdragen, die verzameld werden, daartoe althans voor het eerste drielal Bidstonden genoegzaam waren. De waardige Leeraar VAN HERWAARDEN mogt dan ook voor eene talrijke schare de plaats inwijden, aldaar met grooten bijval de eerste Bidstond leidende. Nu was niets natuurlijker, niets billijker dan dat de Bundel, die de Uitgever voorheeft onder den Zegen Gods uit te geven, met de verhandeling of Voordragt van DS. VAN HERWAARDEN zoude aanvangen; maar wat ook de Uitgever, wat ik ook zelve zeer verlangde, mogt niet plaats hebben; mijn geliefde Vriend, nog nooit iets uitgegeven hebbende, was er niet toe te bewegen. Ik had de tweede Bidstond geleid, even als de vorige, voor eene overgrootte schare van zeer aandachtige toehoorders, die aan deze hunne betoonde aandacht grootelijks moeten toeschrijven, zoo zij in mijne voordragt een zeker vuur en leven hebben mogen opmerken, die hen genoeg gegeven hebben.

Ik werd dan nu aangesproken door den Uitgever, om hem mijn handschrift toe te vertrouwen, waarmede hij wenschte de reeks der afleveringen aan te vangen. Ik had intusschen geen bepaald opstel gemaakt, maar slechts eenige voornamen punten aangeteekend, door eene vrije ontwikkeling bij de mondelinge voordragt uitgebreid; dit geldt echter niet de bijzonderheden aangaande de geschiedenis, zoowel wat den oorsprong als de ontwikkeling betreft, van het Engelsch Genootschap ter verbreiding van het Christendom onder de Joden, als welke ik op schrift had.

Ik moest dus niet zonder inspanning, mij aan de leiding van die korte aangetekende punten houdende, mij trachten te herinneren, wat ik gesproken had, en hoezeer ik gewenscht heb daarin wel te slagen, vrees ik, niet weer te geven, hetgeen de schare met zulk een verschonend welgevallen heeft aangehoord. Maar hier moet nog een woord bij.

De Vrienden Israëls hebben over het algemeen een vast standpunt, ten opzichte der Profetien. Zij zijn van de letterlijke verklaring der Schrift overtuigd; zij gelooven, dat onze Godzalige Vaderen, aan wien de Kerk, ten opzichte der uiteenzetting der heilsleer zoo grootelijks verplicht is, die in hunne, wat de leerstukken der waarheid betreft zoo kostbare aantekeningen bij onzen Staten-Bijbel, een zelden, naar mijn gevoelen, door latere schrijvers overtroffen getrouwheid hebben aan den dag gelegd, ten opzichte van de Profetien over Israël en over het geheel der Eschatologie of de leer der laatste dingen, dus der onvervulde profetien, een jammerlijk dwaalpad zijn ingeslagen, door in zoovele plaatsen, die de roeping en historische ontwikkeling en toekomst betreffen van het merkwaardige volk der Joden, en de toekomst van den Heere Jezus als hunnen Koning, van den koninklijken weg der letterlijke Schriftverklaring af te wijken en eene bloot geestelijke toepassing op de Christelijke Kerk aan te nemen.

De Vrienden Israëls hebben zich daarop toegelegd, de letterlijke en in de meeste landen, vooral echter in Engeland, bij de uitstekendste Godgeleerden aangenomene verklaring, ook in de Bidstonden den zaamgevoelden hoorders niet alleen aan te prijzen, maar door kortere of meer uitgebreide verklaringen van een hoofdstuk uit de II. Schrift of een deel derzelve toe te lichten. Dat er onder de Voorgangers, die op onderscheidene plaatsen in de Bidstonden optreden, enkelen zijn, die dat standpunt der Vrienden

Israëls nog niet ten volle aannemen, is niet te ontkennen; zij hebben zich echter kiesheidshalve en ook eenigermate om aan het doel der zamenkomst te beantwoorden, onthouden van opzettelijken tegenstand aan de letterlijke beschouwings wijze der Profetien. En daar eene warme liefde voor Israëel, eene erkenning zelfs van een nationaal herstel dezès volks, (evenwel zonder een op nieuw opterigten Koninkrijk) deze geachte mannen openbaar maakten, hebben de Comité's volgaarne hen van tijd tot tijd in de Bidstonden zien optreden.

Intusschen onder de weinige Leeraars, die zich tot hiertoe aan dit Godewelgevallig werk hebben willen aansluiten, behooren de welbekende en om hunne getrouwheid in de verkondiging des Woords, en om hunne eenstemmigheid met de Vrienden Israëls, met betrekking tot de letterlijke opvatting der profetische Schriften, dubbel welkome Voorgangers, als daar zijn: Ds. VAN HERWAARDEN, Ds. BARGER, Ds. KRAAIJENBELT, Ds. P. A. VAN TOORENBERGEN, Ds. DE LIEFDE, Ds. J. D. B. BROUWER, Ds. TINHOLT, en nog eenigen, die op onderscheidene plaatsen, een of meermalen zijn voorgegaan. Ook traden in onze Bidstonden een en andermaal op, de waardige Leeraren MOLENAAR en CHAUTEPIE DE LASAUSSAÏE, welke beide, hoezeer niet ten volle, het standpunt der Vrienden Israëls als het hunne aannemende, echter ten allen tijde eene warme liefde voor het oude Volk hebben aan den dag gelegd; buiten en behalve deze, zijn er nog eenigen onder onze Leeraars, die tot hiertoe nog niet bepaaldelijk onze Bidstonden geleid hebben, maar die wij echter hopen dat zich weldra daartoe opgewekt zullen gevoelen, vooral ook om hunne volmaakte eenstemmigheid met de Vrienden Israëls, in de hoofdzaak der profetische questie; wij willen hier slechts noemen Ds. CALLENBACH en Ds. FELIX, welke laatste, zelf niet na-

gelaten heeft in zijne eigene gemeente Bidstonden voor Israël te houden. Verreweg de meesten zijn echter geleid, gedurende de vijf jaren dat ze bestaan, zoowel door Schrijver dezès, als door de broeders DA COSTA en SCHIMSHEIMER, terwijl de leeraars slechts bij uitzondering, in den beginne vooral, in onze zamenkomsten optraden. Ook is de heer CHEVALLIER een en andermaal voorgegaan.

Ik wil intusschen hier nog een woord bijvoegen. Wanneer wij het gewichtig onderzoek der Voorspellingen Gods ter hand nemen, dan moeten wij wel toezien eene klip te vermijden waartegen, ik ontken zulks geenzins, vele Godzalige mannen, vooral onder de Engelschen, die over het duizendjarig Rijk geschreven hebben, aangestooten hebben; ik bedoel eene wijze van verklaring, die in te kleine bijzonderheden en détails zich verdiept, waardoor zij onwillens aan de zaak, die zij verdedigden, soms meer kwaad dan goed hebben gedaan. Die klip moet vermeden, en wij moeten ons tevreden stellen met die groote trekken, die ten volle genoegzaam zijn om de waarheid en schriftmatigheid onzer stelling, aangaande het duizendjarig Rijk, wat zijn wezen betreft, voor ieder te verdedigen, bekennende te gelijktijd dat er nog vele duistere punten zijn, waarover nog geen genoegzaam licht is opgegaan, maar dat men bij de ontwikkeling der raadsbesluiten Gods en de voorbereiding der Christocratic of Christusregering op aarde, nog te gemoet ziet, even als vóór de komst des Heeren op aarde, de voorspellingen dienaangaande voor het geloof klaar en helder waren, hoewel over de bijzonderheden van die eerste verschijning nog een nevel getrokken scheen, die eerst bij de vervulling werd opgeheven; zoo is het ook aangaande de Profetien over de tweede komst des Heeren. Ja, ik heb het wel eens met eene eenvoudige vergelijking willen klaar maken; het is alsof iemand, reikhalzend witzende

naar zijnen vriend, eindelijk iemand zeer in de verte ziet verschijnen: «'t is mijn vriend» roept hij uit, « ik erken hem aan zijne houding, aan zijn' gang, maar ik kan niet bepalen, hoe de kleur van zijn gewaad zij.»

De hoofdtrekken van het aanstaande duizendjarig Rijk, zijn helder en klaar voor het geloofsoog van hen, die de Schrift met ernst en naauwgezetheid onderzoeken, terwijl vele bijzonderheden van het hoe der zaak, hen nog onbekend blijven.

En nu vermeen ik in dit voorwoord genoeg gezegd te hebben, en voeg er alleen bij, dat ik van harte wensch, dat de onmisbare Zegen Gods op de onderneming van den Uitgever dezer afleveringen rusten moge.

's Hage,
April 1851.

CAPADOSE.

EENIGE BIJZONDERHEDEN

BETREFFENDE

NOG ONVERVULDE PROFETIEN

aangaande ISRAËL,

EN POGINGEN TER ZIJNER BEKEERING.

Is het mij gegeven, gewenschte Toehoorders! nu ook in deze stad voor zulk eene talrijke en aanzienlijke schare op te treden, om gemeenschappelijk de eeuwige belangen van het Oude Volk van God, Hem op te dragen, die gezegd heeft dat, « waar twee (broeders) te zamenstemmen op der aarde over eenige zake, die zij zouden mogen begeeren, dat die hen zal geschieden van Zijnen Vader die in de hemelen is », ontveinzen mag ik het niet dat de vreugde, die mij bezielt, alle gevoel van schroom, zoo regtmatig wanneer ik op mij zelve zie, verbant en wegneemt, in de levendige en diepliggende overtuiging, dat hetgeen wij doen, zoo wij het in den geloove mogen doen, onzen Heiland welbehagelijk zal zijn.

Wilt gij dit klaar voor oogen zien gesteld, komt, treedt met mij in die woning binnen Capernaüm; daar staat de man van Nazareth, omringd van allerlei kranken en behoeftigen; weldaden stroomen van Zijne gezegende handen en zegeningen van Zijne aanbiddelijke lip-

pen. Maar daar ginds in eene der woningen van deze plaats ligt een kranke, een geraakte, onmagtig uitgestrekt op een bedde. Zijne vrienden omringen hem: men verhaalt, hoe rondom dien JEZUS van *Nazareth*, blinden ziende, dooven hoorende worden; hoe dáár alle ziels- en lichaamslijden genezing vindt.

« O, kon onze lijdende Vriend ook derwaarts gaan, gewis ook hij zou genezen worden, » zoo ruischt het in het liefhebbend harte der vrienden, « mogten, konden wij hem met dien Weldoener in aanraking brengen! » Zij vatten het besluit en volbrengen het oogenblikkelijk, hem die onmagtig is tot JEZUS te gaan, naar JEZUS te brengen.

In het vast vertrouwen en geloof, dat hij dan gered zal zijn, vatten zij hem op met het bedde. Maar straks moet die geloofsdaad, waarin de liefde de harten ontgloeit, op de proef gesteld worden. Daar naderen zij de woning: maar ziet, de toegang tot JEZUS is door de menigte versperd; wat nu? zullen zij terugkeeren? neen, bezwaren en verhinderingen stelt God ons dikwerf in den weg om het geloof te beproeven, maar het waar geloofsvertrouwen, door de liefde werkzaam, in plaats van zich door allerlei soort van moeilijkheden, schier onoverkomelijk, te laten overwinnen, overwint dezelve door volharding, in de kracht Gods.

Zij grijpen moed, en weten den onmagtigen lijder op het platte dak te dragen, en van daar door de tichelen nedertelaten, gelijk de Evangelist zegt, *in het midden voor JEZUS*. Nu is hij, waar hij wezen moet, in het midden voor JEZUS; daar en daar alléén is de plaats, waar de arme zondaar komen moet, om redding te verkrijgen.

En wat wedervoer onzen lijder? Daar staat geschreven, en JEZUS *hun geloof ziende, zeide tot den geraakten*: « Zoon, uwe zonden zijn u vergeven. »

Hoort gijlieden het wel, *hun geloof*, het geloof ook der liefhebbende Vrienden zag JEZUS genadig aan en de kranke werd hersteld.

Vrienden Israëls! die in deze plaatse vereenigd zijt, ziedaar eene krachtige vermaning, eene bemoedigende opwekking. Die kranke, die onmagtige lijder is *Israël*, hij kent den gezegenden man van *Nazareth* nog niet: hij is onmagtig om naar hem te gaan en ligt daar op het rustbed zijner menschelijke inzetten en eigene gerechtigheid. Maar wij moeten die medelijdende, barmhartige Vrienden zijn, die op de armen des gebeds hem opnemen, om hem tot JEZUS te brengen. Dat doen wij reeds eenige jaren op onderscheidene plaatsen, dat zal dan nu ook hier door ons gedaan worden, want de ziele-kranke van *Israël* kan alléen aan de voeten van Hem genezen worden, van wien geschreven staat in de Profetische rollen van den zoon van AMOS, dat door *zijne striemen ons genezing is geworden*.

Nemen wij dan den zoon ABRAHAMS, den Israëliet als op de schouderen onzer smeekingen op, dragen wij hem tot JEZUS; laat ons hem langs de koorden der liefde voor den gezegenden Heiland nederleggen en het hart van den Israëliet zal bewogen worden, en is er dan geloof, ook in het harte van de *Vrienden Israëls*, dan zal de Heere ook dat geloof aanschouwende, naar Zijne heilige toezegging tot het kranke Jacobs-kind zeggen: « Zoon, uwe zonden zijn U vergeven. »

Komt dan, mijne vrienden, laat ons in dat vertrouwen onze smeekstemme tot God opheffen; en stemmen wij ons daartoe met het gemeenschappelijk aanheffen van Psalm XCV: 1, 2, en 3.

HET GEBED.

Wij hebben dan gebeden voor de bekeering en éénmaal ook voor het herstel van *Israël*, in het land hunner Vaders. Wij willen ons versterken in die blijde hope, vooreerst door de woorden en beloftenissen Gods, en dan ook door de daden en werkingen Gods, die wij alreede voor oog en hebben.

Eerst dus het Woord en de Beloften.

Is onze hope, is onze wensch slechts een van die vrome wenschen, die in het liefhebbend hart des Christens, als van zelve ontstaat. Is hier alleen die roeping ook tot *Israël*, die tot elk ander Volk geschiedt, of wel zijn er bepaalde toezeggingen en beloftenissen tot dat Volk, als Volk, die aan geen ander Volk gegeven zijn? Gewis, die zijn er.

Nemen wij, bij voorbeeld, de rolle der Propheten in handen. Ontwifelbaar is het, dat zij, die mannen door den Geest verlicht, als knechten Gods, voor alle tongen, volkeren, natiën en geslachten, en voor alle tijden en eeuwen geprofeerd hebben, maar in de eerste plaats gezonden van God tot *Israël*, hebben zij hunnen last tot dat volk, bepaaldelijk en voornamelijk; zoowel de bedreigingen van straffen en oordeelen, als de toezeggingen van uitreddingen en de beloftenissen van heraanneming in de gunst Gods, na boete en berouw, gelden in de eerste plaats het volk van *Israël*.

Aldus het standpunt en het bepaald verband der Propheten tot *Israël* aangegeven hebbende, willen wij Jeremia XXXI lezen en kortelijk toelichten.

Een algemeen overzicht van het Hoofdstuk doet ons zien, dat hier voornamelijk op vier punten de aandacht moet gevestigd worden.

1. Op de heerlijkheid en zegen, die de herstelde Joodsche Natie genieten zal.
2. Op de teekenen, waaraan men kan weten, dat de ware Messias gekomen is.

3. Op den aard en het karakter van het Nieuwe Verbond, dat God met *Israël* zou aangaan.

4. Eindelijk op de onveranderlijke liefde en trouwe Gods, en de vervulling zijner beloftenissen van uitwendige en inwendige zegeningen.

De uiteenzetting van deze vier punten, en de ontwikkeling van alle de bijzonderheden, die hier worden aangegeven als beloftenissen aan *Israël*, zouden ons te verre voeren en ligt buiten het doel van deze onze zamenkomst. Maar wat van hoog gewigt is en met korte trekken U kan worden aangewezen, is de opmerking, dat de hier gedane beloftenissen nog nimmer vervuld zijn, en dus eerst in latere tijden volkomen vervuld moeten worden.

Reeds bij den aanvang zien wij dat er gesproken wordt van *alle* geslachten *Israëls*, die den Heere als hunnen God zouden dienen. Uit de geschiedenis is het bekend, dat alleen het geslacht van *Juda* en eenige weinigen uit andere stammen, zijn weergekeerd uit *Babel*. Elders wordt gesproken van *het gansche huis Israëls*, van *geheel Israël*, waardoor de aandachtige lezer dadelijk ontwaart, dat de Profetie eene nog ter vervulling overblijvende toekomst van Israël behelzen moet.

En ziet, die bijzonderheid van de uitbreiding van het land, dat Israël alsdan in bezit zal hebben, wordt door den Profeet aangewezen, daar zij, de Israëlitën, weder wijngaarden zullen planten op de bergen van *Samaria*; maar onderzoeken wij nu de tijden na de wederkeering uit *Babel*, dan vinden wij geen zweem van zulk eene uitbreiding: integendeel is *Samaria* of de Samaritanen, steeds den Israëlitën vijandig geweest, die op hunne beurt de Samaritanen verachteten, zoodat wij die uitsluiting van *Samaria*, ook in de aandoenlijke ontmoeting die de Samaritaansche vrouw bij de fonteyne *JACOBS* met

den gezegenden Messias had, bewezen zien.

En is de belofte minder treffend, minder afdoende, die wij in het 12e. vers lezen, *hunne ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.* Wij weten immers dat reeds dadelijk na de wederkeering uit *Babel*, en bij den opbouw des tempels, de Saneballats, de Tobiassen, en de Arabieren hen kwelden, ontrusteden en verstoorden.

En zou men op dat tijdstip of daarna kunnen toepassen, *dat zij voortaan niet meer treurig waren?* de geschiedenis is dáár, om ons te bewijzen, dat de ware tijd der treuringe, des geweens en der smarte, eerst na de wederbrenging van dit Volk is aangevangen, en zoovele eeuwen achtereen onophoudelijk heeft voortgeduurd.

De Profetie wacht dus eene nadere vervulling; *dan, zegt de HEERE, zal mijn volk met mijn goed verzadigd worden.* Maar door wat tranen, door wat worstelingen zal het moeten gaan, dat land, eer het tot die vreugde komen zal. De Profetie neemt den draad op, te midden van de grootste smart, plaatst ons in de dagen van den gruwelmoord der Bethlehemitische kinderen, en doet ons de weeklagt uit *Rama* hooren, daar ook in die nachtelijke duisternis de morgensterre des heils, zou opgaan.

Hoe klaar, hoe duidelijk, dat de Propheet zich beweegt in het tijdvak van het Nieuwe Verbond, waaruit de ontwikkeling der heilbeloften voor Israël, ook in de verste toekomst, zich voor zijn vlammeend oog opdoet.

En welke is de troost, die op de klaagstem uit *Rama* door den HEERE gegeven wordt: *Bedwing uwe stem van geweens en uwe oogen van tranen, want daar is verwachtinge voor uwe nakomelingen, en uwe kinderen zullen wederkomen tot hunne landpale.* Ja, nadat de stad eenmaal de Bloedstad zou kunnen geheten worden, omdat de

man van smarte en verzocht in krankheden, aldaar Zijne ziel tot een schuldoffer zal hebben gesteld: nadat eeuwen achtereen, het land verwoest, en de steden vertreden zouden zijn geworden, dan zoude het heeten, (volgens vs: 23) *de Heere zegene U, gij woning der gerechtigheid, gij berg der heiligheid.* Ja, *de stad zou herbouwd, uitgebreid, en den Heere eene heerlijkheid zijn,* en merkt wel op de grootheid der belofte, waarmede dit Hoofdstuk eindigt: *er zal niets weder uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid.*

Bij deze slotwoorden hebben wij waarlijk niet in twijfel te staan, of wij hier eene reeds vervulde, dan wel eene nog te vervullene Profetie voor oogen hebben. √

Intusschen bedenke men wel, dat zulk eene uitwendige ontwikkeling, voorspoed en zegen niet zonder hartvernieuwende genade, niet zonder de grootste, de inwendige zegeningen plaats zullen hebben. En ziet, de wijze, waarop die hartvernieuwing zal geschieden, wordt door den Profet zoo beschreven, als dezelve bij elken zondaar, die uit de duisternis tot het wonderbaar licht komt van Gods Zoon, wezen zal.

Of wie is er onder U die bij eene levendige bevinding weet, dat gij eenen God voor uw harte hebt, die het niet erkent tot lof van uwen God, dat er niets in u was, waarom u die gunst te beurt viel, maar dat gij het aléén aan de liefde Gods, aan die eeuwige liefde te danken hebt? Welnu, die zelfde belijdenis zal van Israël gehoord worden: De Heere is mij verschenen van verre tijden! Ja, ik heb u liefgehad met eene eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid. (vs: 3.)

Maar wij weten het: door de woestijn leidt de weg naar *Canadán.* Die niet de droefheid naar God gekend heeft, zal ook de vreugde in God niet smaken. Alle kin-

deren Gods zijn daar ten getuige van de waarheid dezer stelling Allen in meerdere of mindere mate, hebben de kracht der zonde tot verootmoediging voor de voeten van den Heere moeten ondervinden, om ook de kracht der genade tot vertroosting hunner zielen te leeren kennen en waarden.

Welnu, dat zal ook de weg Gods zijn met Israël, zij zullen komen met gewoen en met smeeking zal ik ze voeren, zegt de HEERE, (vs: 9) maar dan zal die ontfermende Heiland ook hen brengen tot de *fontaine des heils*, tot de waterbeeke des H. Geestes. Maar ziet, hoe geestelijk, hoe geheel wegnemende alle grond in den mensch, waarop hij zoude kunnen zien, als hadde hij zich eerst tot God gewend. ISRAËL zal het openlijk belijden, gelijk gij het doet, die de zaligmakende leer van Jezus opregtelijk belijdt, Israël zal ook erkennen, dat zijn berouw over zijne zonden niet voorafgegaan is, maar een vrucht is der bekeering; «zekerlijk,» zal hij zeggen, «nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad en nadat ik mijzelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heupe geklopt.» (vs: 19.)

Gij ziet het dus, mijne Toehoorders, ach! spiegelt u hier aan hetgeen van Israël gezegd wordt, gij, die nog onbezorgd en onbekommerd, in eene zedelijke braafheid den grond uwer hope stelt; gij, die in uwe, voor God niet bestaانبare gerechtigheid, de dag, de plegtige, de ontzagchelijke dag uwer verschijning voor den troon van den hoogen God afwacht; dat ik het met al den aandrang der Christelijke liefde, met al den ernst, die de levendigste overtuiging, op Gods getuigenisse gegrond, werkt, op uwe harten drukke, daar moet, daar moet eene ontdekking aan u zelve, aan uwe doemschuld bij u plaats hebben, zult gij dat berouw kennen, dat u tot God, tot het verzoenend bloed des gezegenden Verlossers, tot de voor God geldende gerechtigheid van dien Borg, en zoo

tot die vreugde en vrede brengen kan, die alle verstand en alle gedachten te boven gaat. Bidt dan om die ontdekking en God zal ze u schenken door Zijnen Geest, want ziet, toen de verloren zoon *tot zich zelve was gekomen*, toen had hij ook den eersten voetstap gesteld op dat pad, dat hem in de armen des liefhebbenden Vaders terugvoerde; en ziet dat evangelische woord, ook in de teregtbrenging van Israël: «Ziet, zegt de HEERE, de dagen komen dat «ik met het huis van ISRAËL en met het huis van JUDA, (let wel, dus met de 12 stammen) een nieuw Verbond «zal maken, niet naar het Verbond dat ik met hunne «Vaderen gemaakt heb, maar dit is het Verbond, dat «ik na die dagen met het huis van ISRAËL maken zal, spreekt «de HEERE, ik zal mijne wet in hun binnenste geven en «zal die in hun harte schrijven.» Ziedaar de luistervolle belofte voor Israël. De verbonds-middelaar Mozes zal voor den Middelaar eens beteren Verbonds, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is, moeten wijken, omdat hij zooveel uitnemender bediening verkregen heeft.

Ziedaar, mijne hoorders! aan Israël beloofd, dat door elk onzer, die in het bloed des Nieuwen Verbonds gelooven, gekend en genoten wordt; regtvaardigmaking uit het geloof alleen, niet uit de werken, krachtens dat Nieuwe en betere Verbond, dat ook het oud Verbond in zekeren zin mag genaamd worden, omdat ook ABRAHAM reeds naar het Verbond der genade, uit het geloof alleen voor God geregtvaardigd werd, terwijl niet eene wettische maar evangelische heiligmaking door den inwonenden en werkenden H. Geest, het zegel komt drukken op de echtheid des geloofs. En nu eindigt de HEERE met alle die heilrijke beloftenissen, en eene toekomst, zoo vol geestelijke en aardsche zegeningen, te bekrachtigen door de onwankelbaarheid Zijner trouwe; want zoo min als de

ordeningen in de schepping, door Gods almacht en wijsheid daargesteld, zullen ophouden, zoo min zal het zaad Israëls ophouden, dat het geen Volk zij voor Zijn aangezigt al de dagen. «Want God heeft hen allen, zegt PAULUS, onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hen allen zou barmhartig zijn. O! diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorgronddelijk zijn Zijne oordelen en onnaspeurlijk Zijne wegen!»

Dat zal een heilvol tijdstip zijn, als de gezegende, als de triumferende Koning op de wolken des hemels zal wederkeeren, gansch Israëel zalig worden, de volheid der heidene ingaan en de aarde bedekt zijn met de kennis Gods, als de bodem der zee door de wateren! Doch, zijn deze dan de beloftenissen, de onfeilbare toezeggingen Gods aan Israëel, in dit ons hoofdstuk nedergelegd, zijn wij van die waarheid overtuigd, dan moet die overtuiging ook een practisch resultaat hebben.

Welaan! ik wil u nog eenigen der werkzaamheden op dit terrein, door onze Engelsche naburen sedert meer dan een halve eeuw met voorbeeldeloozen ijver in het werk gesteld, mededeelen. Ik wil U iets van den oorsprong en de uitbreiding van *het Engelsche Genootschap voor Israël* doen kennen, en het Providentiële, de leiding Gods in deze aanwijzen.

Die God, die meestal uit kleine beginselen groote dingen doet geboren worden, wilde ook hier, de thans onder alle werelddeelen zich uitbreidende werkzame ijver van dit Genootschap uit eene, in zich zelve nietige omstandigheid, doen geboren worden.

Komt, mijne hoorders! volgt in uwe gedachten, op den schoonen, heuvelachtigen weg, in het romantieke graafschap *Devon* in *Engeland*, twee heeren, die te paard onder vriendelijken kout, de schoongelegene Zomer-

Verblijven der Engelsche Lords voorbijgaan. Langs de muren van eene dezer Villa's rijdende, vestigt een dezer vrienden, de aandacht des anderen op een groep hooge boomen, en voegt er bij: «Weet gij wel de geschiedenis dezer boomen? eene Dame van een vroom gemoed, maar toch van een singulier karakter, heeft deze plaats eenige jaren geleden bewoond, en men heeft in haar testament een nadrukkelijk verzoek gevonden, dat hare erfgenamen die boomen niet zouden doen omhalen, vóór dat de Joden in de Erven hunner Vaderen zouden hersteld zijn.»

Dit verhaal, waarin de kracht van eene diepliggende overtuiging sterk spreekt, maakte eenen zoo bijzonderen indruk op het gemoed van den ijervollen LOUIS WAX, (want zoo was de naam van een dezer twee ruiters,) dat hij te huis komende zich zelve wilde overtuigen, of die Dame genoegzamen grond voor hare zoo levendige verwachting, uit de H. Schrift zou hebben kunnen ontleenen. Met onvermoeiden en volhardenden ijver, onderzoekt hij biddend de Heilige gedenkrollen: graaft met gespanne verwachting in die goudmijn: vereenigt alle de verklaringen Gods ten opzichte van Zijn oud Volk: gaat de ontzettende oordeelen na, eeuwen te voren aangekondigd en nu reeds op zulk eene treffende wijze over hetzelfde gekomen: maar verzamelt nu evenzoo de ontschatbare beloftenissen, de talloze bewijzen van Gods onwrikbare trouw in het vervullen van een deel dergenen, die Zijn Geest vroeger gedaan had, waarin hij tevens waarborg en verzekering vindt van de toekomstige vervulling der nog openstaande (onvervulde) toezeggingen en naar mate hij dat onderzoek verder voortzet, begint hij dat verstrooide Volk uit een gansch ander oogpunt te beschouwen, gevoelt hij zijne ziel door drongen van de heiligste belangstelling in zijne lotgeval-

len; zijn geloof, zijne hoop, zijne liefde krijgen als het ware eene nieuwe veerkracht, en hij is tot de beslissende overtuiging gekomen, voortaan zijn aanzienlijk vermogen, zijnen tijd, zijne werkzaamheden, zijn leven te moeten toewijden aan de zaak van Israël, waarvan een overblijfsel naar de verkiezinge der genade altijd bestaat, en waarvan het nationaal herstel en de bekeering tot den CHRISTUS in zulk een onmiddelijk verband staat met de eere Gods en de uitbreiding van Zijn koninkrijk op de gansche aarde, waarvoor het harte van WAY zoo warm klopte. Weldra staat de eerwaardige en godzalige CHARLES SIMON van *Cambridge* aan zijne zijde: zij weten ook bij anderen eenen biddend werkzamen ijver op te wekken, en ziet, — daar wordt de eerste steen gelegd van het *beroemd Londensch Genootschap ter verbreiding van het Christendom onder de Joden*. Binnen *Londen* bepaalden zich de eerste werkzaamheden: aan beide die godzalige mannen sluiten zich weldra een veertigtal wakkere Leeraren aan, bezield met eene liefde voor de Joden, zoo als men bij geene andere natie aantreft, omdat men ook bij geen ander volk zulk eene op de Schrift gegronde kennis van de roeping en bestemming der Joodsche Natie vinden kan. Allereergewen werden Bedestonden aangevangen; bepaalde prediking voor Israël door Leeraren ingerigt; openbare gesprekken voor talrijke scharen gehouden met geleerde Rabbijnen, die zich daartoe in *Engeland* gaarne begaven en door alle die middelen gepaard met eene voorbeeldeloze zelfverloochening en be-tooning van geloofskracht, werden er eene menigte Joden door den Geest Gods, van de waarheid des Christendoms overtuigd, en mogten den gezegenden naam onzes Heeren tot troost hunner zielen belijden.

Weldra rijst er een kerkgebouw binnen *Londen*, bepaaldelijk ingerigt voor eene kleine gemeente, allen uit be-

keerde Israëlitien bestaande. De ijverige WAY breidt de werkzaamheden des genootschaps uit: hij onderneemt te dien einde op eigene kosten eene opzettelijke reis door geheel *Europa*, zoowel om bij anderen belangstelling op te wekken, als om de Joden allerwege op te zoeken, hen te prediken, hen te troosten, naar 't harte van *Jeruzalem* te spreken en hen van Godswege toe te roepen: *dat hare strijd vervuld is, dat hare ongerechtigheid verzoend is, en dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor alle hare zonden.* (*)

Ook in ons land wilde hij gesprekken met Joden en Christenen hebben over de roeping van Israël, in verband met de teekenen der tijden. Vergezeld van den vroomen Cox, van een' bekeerden Rabbijn en van een' Tartarschen Prins SULTAN CATHEGARLIJ, die het Mahométismus voor het geloof in JEZUS verlaten had, en sedert wedergekeerd in zijn land en zijne Aziatische bezittingen, aldaar het Evangelie met ijver verbreid heeft, komt WAY in *Holland*, en met aandoening herinner ik mij, in mijne jeugd dien achtingswaardigen man te *Amsterdam* gezien te hebben, en met een' mijner bloedverwanten in een ernstig en levendig gesprek te hebben aangehoord.

Wilt gij nu, mijne hoorders! iets vernemen van den zegen Gods, die op den geloofs-ijver der Engelsche Vrienden Israëls, zoowel binnen *Londen*, als over geheel de

(*) Het zij mij geoorloofd hier eene aanmerking te maken, die men veelal schijnt te vergeten. De Joden zijn door het rechtvaardig oordeel Gods uit hun erfland verdreven en onder den last des Goddelijken toorns zoo vele eeuwen, niet om de kruisiging van den Zoune Gods, neen, die zonde is hen op het gebed van den stervenden Jezus vergeven, (Lucas XXIII: 34.) maar dat zij het Evangelie der zaligheid door hardnekkig ongelooft blijven verwerpen, dat is de oorzaak der rechtvaardige straf, waaronder zij gebukt gaan.

wereld, in een tijdsverloop van nagenoeg dertig jaren, op het gebied van Israël gerust heeft, weet dan:

1. Dat de *Joodsch Christelijke Gemeente* binnen *Londen* thans een honderd-tal ware bekeerden bevat, deelgenooten van het Heilige Sacrament des Avondmaals. Het geheel getal der Proselieten, ook in andere gemeenten binnen *Londen* vervat thans over de 250, en meer dan 500 zijn in 't verloop van eenige jaren, daarin aangenomen en gedoopt en nu verspreid in alle landen.

2. De *Hebreeuwsche Scholen* bloeijen uitnemend; sedert de oprigting derzelve zijn dáár meer dan 400 joodsche kinderen niet alleen in de hebreeuwsche taal, maar ook in de leer des Evangelies grondig onderwezen; zelfs aan volwassene Joden, komende van alle oorden der wereld, wordt dit onderwijs rijkelijk toegediend.

3. Het *Instituut van Handwerk* voor bekeerde Joden bloeit treffend: ook dáár is een heerlijk veld ter prediking aan honderden geopend. Het bestaat sedert 1831 en heeft alreeds 228 opgekweekt. Een honderd-tal zijn reeds geheel onafhankelijk, bij eene eerlijke broodwinning eenen wandel openbarende, die bij sommigen althans, eene gestadige prediking des Evangelies is. Velen zijn boekdrukkers en boekbinders, zoodat het Genootschap weldra het geluk zal hebben, zijne werken, die in het licht verschijnen, door Proselieten-handen te laten drukken en inbinden.

4. Langzamerhand deed zich de behoefte gevoelen, een zeker toezigt te houden over de Joodsche vrouwen en meisjes, wier harten tot JEZUS waren getrokken, en ziet, daar stond het *Asijle* of Toevlugts-oord, voor bekeerde Israëlitische dochters. De Directie over dit zoo hoogst gewigtig Gesticht, dat een paar jaren geleden, is aangevangen, is toevertrouwd aan eene Godzalige weduwe van

een' getrouwen Missionaris, eene waardige ook mij zeer bekende zuster in 't geloof, aan wie ook *Holland* dierbaar is, daar zij eenige jaren hier met zegen heeft doorgebracht.

5. En wat zal ik zeggen van het *Jeruzalemsche Bisdóm?* nadat de Koningin van *Engeland*, haren ijver en belangstelling in geheel deze zaak, in vereeniging met den Koning van *Pruissen*, heeft aan den dag gelegd, en eene Gouvernements-Stoomboot zes jaren geleden, den nieuwen Bisschop GOBAT, opvolger van den bekeerden Israëliet ALEXANDER, die in den HEERE ontslapen was, GOBAT, zeg ik, die ook den Joden in het Oosten het Evangelie zou verkondigen, naar *Jeruzalem* had overgebracht, is men met wakkeren moed, hoezeer met vele tegenkating en strijd, gelijk in de dagen van NEHEMIA, aan den bouw van de Kerk boven op den berg *Sion*, werkzaam geweest. Eenige schepen, bevracht met alles, wat tot het inwendige van die kerk benoodigd was, waren spoedig met een voornaam Architect in zee. De kameelen stonden gereed en geschaard, om de vracht naar den berg *Sion* te brengen: met ijver en volharding ging men aan het werk, terwijl, het Woord Gods reeds bij vroegere werkzaamheden, bij duizenden in geheel het Oosten verspreid zijnde, menig Israëliet naar de wegen *Sions*, begint te leeren vragen.

Ziet! wat al werkzaamheden in die, eene halve eeuw geleden, nog geheel doodsche streken! wat krachtige tekenen der tijden!

Twee te *Jeruzalem* zelve bekeerde Rabbijnen, thans Missionarissen van den CHRISTUS GODS, stonden weldra dáár aan de zijde van den Christen-Leeraar in de plegtig ingewijde Kerk op *Sions-top*, en hieven met een zestigtal bekeerde Israëliten het eenstemmig Loflied aan met den

koninklijken Harpenaar: «Hallelujah, zingt den HEEREN een nieuw lied! Zijn lof zij in de gemeente Zijner gunstgenooten!» En wilt gij weten, wie een dezer Rabbijnen is en iets van zijne lotgevallen kennen, waarin de hand des zondaars-zoekenden Heilands zoo kennelijk is op te merken, hoort: hij heet LURIA, een geleerde Rabbijn uit *Polen*; hij schijnt altijd een zeer ernstig man geweest te zijn, die met groote naauwgezetheid onder bidden en vasten, de voorschriften der wet zocht te vervullen: zijne jeugdige vrouw uit een aanzienlijk Poolsch geslacht, scheen eenstemmig met hem dien weg te bewandelen.

Eindelijk besluit hij *Polen* te verlaten en naar het erfland zijner Vaderen te gaan, om dáár op de enkele steenen, die van de Heilige Stad nog overig zijn, met eenige weinige zijner geloofsgenooten, een kluglied aan te heffen en te weenen over *Jeruzalem*. Zij vertrekken beide, man en vrouw, daarheen. Maar, na eenigen tijd dáár vertoeft te hebben, verneemt hij dat op den berg Sion, dienst gehouden wordt in de hebreuwsche taal, want de dienst der Engelsche kerk geschiedt dáár werkelijk in het Hebreuwsch; hij gaat: het treft hem: hij gaat een tweede, een derde maal, hij wordt geschokt, onderzoekt, komt weder en om kort te gaan, de almachtige God had het uur zijner verlossing doen slaan, de schellen vielen hem van de oogen en het deksel werd van zijn harte weggenomen. Onmogelijk kon zulk eene verandering in zijn gemoedsbestaan voor zijne vrouw verborgen blijven: zij spreekt er hem over aan, zoekt door allerlei teederheid, door allerlei betuigingen harer trouwe en liefde, en toen zij daar niets mede vorderde, door bedreigingen, door verdrukkingen hem van zijne gevoelens af te brengen; niets hielp. Eindelijk besluit ze hem te verlaten, en daar zij zeer vermogend was, en hij

weinig bezat, dacht zij welligt, dat hij de verzoeking van al zijn vermogen te verliezen, niet zou kunnen weerstaan. Och! de ongelukkige, zij wist niet dat haar man de parel van groote waarde, de schatten, die noch motte, noch roest verderven, gevonden had, en o! mijne lieve hoorders, hoe verbazend klein en nietig wordt dat goud, dat vergaat, in vergelijking van de waardij van dat goud, dat duurzaam is, beproefd komende uit het vuur. Met zielsverdriet, maar echter zonder in zijn gemoed te twifelen, zag de Rabbijn zijne toederbeminde vrouw toebereidselen tot haar vertruck maken; niet te vergeefs had hij zijns Messias woorden gelezen: «Indien iemand tot mij komt en niet haat zijn vader en moeder, en wijf en kinderen, en broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.» (Lucas XIV: 26.) Maar ook de belofte van dien Heiland vertroostte hem: «Zoo wie zal verlaten hebben huizen of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of wijf, of kinderen, of akkers om mijns naams wille, die zal honderdvoud ontvangen en het eeuwige leven beerven.» (Matth. XIX: 29.) Zij ging heen; kwam bij hare bloedverwanten in *Polen*, verhaalde wat er gebeurt was en waarom zij haren man verlaten had. Maar ziet, wat doet die groote God! De bloedverwanten keuren haar besluit af, zoodra zij vernemen, dat hij niet tot die soort van Christendom is overgegaan, waarin men met hout en steen afgoderij bedrijft; zij hadden, door eenige Protestantsche missionarissen in hun land, het ontzagheijk onderscheid leeren inzien, tusschen hunne godsdienst en die der roomschen, die daar aan alle hoeken der straten voor beelden en poppen geknielend lagen. Zij raden haar om weer te keeren, en door zachtmoedigheid den man nog te zoeken te winnen, opdat hij zich niet late doopen.

Na vele tegenspartelingen onderwerpt zij zich en keert terug. Met opene armen ontvangt haar LURIA, belooft haar volkomene vrijheid te geven, om de Joodsche Ceremoniën naar hare overtuiging te volgen: maar zij moest hem dan ook in niets willen verhinderen, terwijl hij zijnen weg ging. En ziet, wat gebeurt: terwijl de man op een Seminarie te *Jeruzalem* was, om de Christelijke Godsdienst grondig te leeren, terwijl hij gestadig de Kerk op Sion bezocht, met de Zendelingen en Proselieten dagelijks verkeerde, is zijne vrouw toch verwonderd, dat in het karakter van haren man zulk eene gunstige verandering geschiedt was; hij was zachtmoedig, opgeruimd en vol liefde ook voor haar. Alle die dingen treffen haar en zij geeft haar verlangen te kennen, om hem eens naar die Sions-kerk te vergezellen. Dat deed zij, dat herhaalde zij, en o! God van wonderen en genade, ook zij wordt onder de banier des Kruises herboren; en vurig van geest zijnde gaf ze weldra te kennen, dat haren zielewensch was, haar leven aan den dienst van den door haar tot hiertoe miskenden Jezus toe te wijden; ook dat lag in het harte van haar' man, en na bij onmiskenbare bewijzen van hartvernieuwing en oprecht geloof, grondig in de waarheid onderwezen te zijn, na bijna een jaar zich bepaaldelijk tot het Zendelingswerk te hebben voorbereid, zijn ze beide als Missionarissen van het Genootschap plechtig ingezegend, en weldra te zamen naar *Cairo* gezonden, om dáár de deugden desgenen te verkondigen, die hen uit de duisternis geroepen had tot Zijn wonderbaar licht.

Zij vertrokken, gedragen op de zegenbeden van alle daarzijnde Vrienden des Heeren, die het Loflied der aanbidding bragten tot dien God, die alleen wondere doet!

Nagenoeg een jaar te *Cairo* werkzaam en met vele Israëlitien in aanraking gekomen zijnde, greep de Cholera haar heftig aan, en hare lijdens-sponde werd weldra een sterfbed; maar zij mogt het voorregt hebben, bij eene klare belijdenisse van haar geloof en van haar vertrouwen op het offer van haren Messias, te midden van eene schare Joodsche vrouwen, haar' strijd op aarde geëindigd te zien. Zalig zijn de dooden, die in den HEERE ontslapen!

Wat den man betreft, deze is nog op dit oogenblik te *Cairo*, en schijnt een' uitgebreiden werkkring aldaar onder de Joden te hebben.

En nu, mijne waarde hoorders! wanneer wij aan het slot van dit vlugtig overzicht van den oorsprong en de uitbreiding van het Engelsche Genootschap, naast elkander stellen: die millioenen Exemplaren van Hebreuwsche Bijbels en N. Testamenten, welke hetzelfde in alle wereld-deelen verbreid heeft; die 70 over geheel de aarde verspreide, alle meer of min bloeiende Zendelings-posten en Agenten, waarvan 40 uit Israël zijn; wanneer wij die duizenden gedenken, die door middel der Evangelie verkondiging thans door Gods genade, de knieën van hun harte voor den gezegenden Koning Jezus buigen, terwijl zij dien naam in hunne jeugd niet dan lasterend op de lippen namen; wanneer wij het oog slaan op die duizende Israëlitische kinderen, die in meer dan zeventig scholen, ook door dit Genootschap opgericht, met de melk van Gods Woord worden opgekweekt; eindelijk, wanneer wij bemerken, dat er in onze dagen reeds een geheel geslacht opkomt, uit ouders die reeds Christenen geworden waren, maar met het Joodsche bloed in de aderen, -- en vergelijken dan dien grooten boom, zijne ontzettende uitbreiding, zijne welige takverspreiding, zijne rijke vruchten, met zijnen

geringen oorsprong, als een klein mostaardzaad, nedergelegd in het eenvoudig teeken van eene diepliggende geloofs-overtuiging door eene vroomme Christinne, eene liefdevolle vriendin van Israël, in haar testament kenbaar geworden, dan zien wij den vinger Gods in deze en worden voorwaar gedrongen dankbaar uit te roepen:

Heilig zijn, o God! Uw wegen,
Niemand spreek' Uw Grootheid tegen.

Wie, wie is een GOD als gij,
Groot van Magt en Heerschappij!

Och! dat Israël zich weldra verblijde in dengenen, die hem gemaakt heeft: dat de kinderen Sions zich verheugen over hunnen Koning!

Ja gewis! Hij komt, Hij komt, de Gezegende; en leeren de kinderen Abrahams in de dagen huuner versmaadheid en straffe, Hem in Zijnen smaad en kruis erkennen en liefhebben, dan zullen zij in Zijne heerlijkheid deelen en Hem met verrukking aanschouwen, welken zij doorstoken hebben. Want Hij komt: Hij komt op de wolken des Hemels, nadat de aarde nog eens onder de roede van den Antichrist zal zijn getuchtigd geworden. Hij komt en zal zich in het midden van Zijn oud Volk, in uw midden, mijne broeders naar den vleesche, als *Koning der Joden* openbaren. Want ziet, reeds is er beroering in de doodsvalle en zelfs in *Jeruzalem*, in den hof van God, begint de vijgeboom teer te worden. In die heerlijkheid zullen alle de kinderen Gods juichende deelen, allen, die in hunn' Borg en Middelaar, door een waarachtig geloof het eenig plegtanker der hope, die niet beschaamt, zullen gevonden hebben. Juicht dan, mijne broeders, in dat vooruitzicht, dan zullen de tranen van uwe oogen gewischt worden, omdat er geene zonden meer te beschrijven zullen zijn.

Maar gij, onder mijne toehoorders, die deze hope nog niet hebt, die nog buiten God leeft, wien de werelddienst een lust is, och! dat ik U bidde en smeeke in den name van JEZUS, bedenkt dat ook U het kruis en de smaadheid CHRISTI dierbaar moet worden, zal ooit een lichtstraal van de kroon Zijner heerlijkheid U beschijnen en verblijden. Ach! dat gij aan het lot van Israël, aan de beloften zijner wederaaneming, bij hartgrondige bekeering tot den God der Vaderen indachtig, uw eigen hart, uwe uitzigten onderzoeken mogt.

Die zonder bukken voor God, zonder boete en berouw leeft, zonder geloovig aangrijpen van de alleen voor God geldende gerechtigheid van den Middelaar sterft, die sterft zonder God en zal nimmer de zielevrede smaken! God almachtig behoede ons allen, doe ons wakend en biddend JEZUS verschijning verbeiden, en werke door Zijnen Heiligen Geest onder Israël, onder de Heidenen, onder de Christen-volkeren, opdat Gods wille geschiedde op aarde, gelijk die geschiedt in den Hemel!

Komt dan, laat ons nog eens den troon der Genade zoeken en den Zegen Gods afsmeeken over hen, die nog verre van JEZUS, en dus verre van het leven zijn.

HET GEBED.

AANTEEKENING.

Op pag: 12 spreek ik van de *voorbeeldelooze zelfverloochening*, die sommige Engelsche Leeraren betoond hebben in hunne gesprekken met Israeliten. Zoo herinner ik mij in een Engelsch Dagblad gelezen te hebben, dat jaren geleden, in het Noorden van *Engeland*, in eene soortgelijke vergadering, waar een Leeraar ten aanhoore van eene talrijke schare Israëlieten, over de vervulling der Profetien gesproken had, en bij het einde zijne bereidheid te kennen gaf, om, zoo een der toehoorders eenige tegenwerpingen wilde in 't midden brengen, die te willen aanhooren. Nu stond een Rabbijn op bij deze uitnoodiging; de Leeraar plaatste hem naast zich, en in het midden der menigte was de grootste stilte, om de gronden die van weerszijden zouden worden voorgedragen, te vernemen. Het was, gelijk men begripen kan, den Christen-Leeraar niet moeilijk, de tegenwerpingen des Rabbijns te ontzenuwen. Deze gevoelt al meer en meer dat hij in het eng gebracht wordt; hij komt al meer in vuur; al meer en meer verheft hij zijne stem, en bij elke nederlaag wordt hij gramstoriger, daar hij gevoelde, voor het oog der Joden beschaamd te staan; eindelijk raakt hij in woede, en geeft den Leeraar een slag in 't aangezicht, zoodat deze op den grond viel, maar zich onmiddellijk oprigtende, zegt hij met denzelfden kalmen geest, als waarmede van zijne zijde het gesprek gevoerd was: « Wilt gij voortgaan met uwe gronden in 't midden te brengen, ik ben nog gereed, die aan te hooren en te wederleggen. » De Rabbijn, als verpletterd en beschaamd, staat op, en verlaat onder zichtbare aandoening de plaats der verzameling. Maar wat gebeurt? Vier of vijf maanden na dit voorval, wordt bij den Leeraar een Israëliet aangekondigd; hij laat hem tot zich komen, en daar stond nu met een bleek en uitgeteerd gelaat, ten blijke van zijn zielestrijd, de Rabbijn vóór hem, die hem komt vragen of hij hem in de Christelijke Godsdienst onderwijzen wil, daar eene Godsdienst, die bij zulke beleedigingen, zoodanige zachtmoedigheid leert te beoefenen, noodwendig van God moest zijn. Na ontvangen onderwijs, zou volgens het verhaal, deze Rabbijn Zeudeling onder *Israel* geworden zijn.

door J. F. Schimshoeimen

DE HULDIGING

VAN DEN

KONING DER JODEN,

DOOR DE EERSTELINGEN UIT DE HEIDENEN. (*)

MATTHEUS 2 : 1. 2.

Toen nu JEZUS geboren was te Bethlehem, gelegen in Judea, in de dagen van den Koning HERODES, ziet, eenige Wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen, zeggende: WAAR IS DE GEBOREN KONING DER JODEN? WANT WIJ HEBBEN GEZIEN ZIJNE STER IN HET OOSTEN, EN ZIJN GEKOMEN OM HEM TE AANBIDDEN.

Het onderwerp, ons door den tekst aangewezen, is: *de huldiging van den Koning der Joden door de eerstelingen uit de Heidenen*. Beschouwen wij achtereenvolgens de gebeurtenis zelve, hare bijzondere beteekenis en hare toepassing op ons geloof en leven.

I. De geschiedenis van onzen tekst is eenvoudig. Toen de Heer JEZUS te *Bethlehem* geboren was, kwamen er wijze mannen uit het Oosten te *Jeruzalem*, en vroegen, wáár de onlangs geboren Koning der Joden zich bevond, want zij hadden zijne geboorte-ster gezien,

(*) Deze rede is uitgesproken bij gelegenheid van de openbare Bidstonde voor Israël te *Corinchem*, den 21 Januarij 1851.

en waren op deze aanwijzing gekomen, om Hem te aanbidden. *Wie*, en *hoeveel* deze Wijzen waren, en uit welk land zij kwamen, is niet te bepalen. De Schrift bewaart te dezen opzichte het diepste stilzwijgen, en buiten de Schrift weten wij hiervan niets met zekerheid, en wat hebben wij aan gissingen? De Schrift noemt de mannen uit het Oosten *Wijzen*; gevolgelijk waren zij geene *Koningen*, zooals het *bijgeloof* verduistert, dat, zijnen naam getrouw, altijd *méer* wil weten dan de Schrift ons weten laat. Ook de reden, waarom de Wijzen juist een *drietal* zouden hebben uitgemaakt — de drieërlei geschenken — is te nietig, om in aanmerking te komen. Genoeg, zij waren in meerderen getale; het was een *gezelschap*, hoe klein of groot dan ook. Dat zij *Heidenen* waren, is met zekerheid uit de Schrift te bewijzen, want geene Joden konden vragen naar den Koning der *Joden*. Alléén Heidenen konden hunne vraag naar het kindje Jezus aldus inrigten. Zij zeiden er mede: «Wij zijn uit «de Volken, en komen uit vreemde landen tot U, om «den Koning, die U geboren is, de hulde onzer aanbidding te brengen.»

Dat zij *geroepene* Heidenen waren, is evenzeer met zekerheid uit de Schrift te bewijzen. God had hen geroepen. Zij kenden den Zoon van God, den beloofden Messias van Israël en het Heil der Wereld, zij hadden zelfs zijne ster gezien, en wisten dus, dat Hij, die komen zou om al de geslachten der aarde te zegenen, gekomen was. O, het verwondere ons thans niet meer, dat de Schrift, die *dit* vermeldt, ons al het overige van de Wijzen verborgen houdt. Voor de Schrift is alleen datgene van beteekenis, wat met de zaligheid der ziel in meer of minder verband staat; al het overige is voor haar klein, nietig en der vermelding onwaardig. Meent

gij dat de Heilige Geest, dat de verheven Geschiedschrijver der Schrift belang stelt in de bijzonderheden, waaraan de menschelijke nieuwsgierigheid of weetgierigheid zoo veel gewigt hecht? Neen, Hij die wil, dat ook wij vrij worden van de dienst der ijdele dingen, Hij stelt alléén belang in de hoofdzak, en laat alle bijzaken, die daarmede niet in onmiddelijk verband staan, vallen, opdat onze gedachten niet zouden afzwerfen op bijpaden, noch zich verdiepen in het bijkomstige, maar gerigt zijn en gerigt blijven op het éenige doel, waartoe het verhaal ons wordt gegeven.

Wat voor de Wijzen het hoofddoel van hunne reis en van al hunne bemoeijingen was, dat moet ook voor ons en voor allen, die hunne geschiedenis lezen, het hoofddoel zijn: — het zoeken én vinden én aanbidden van Jezus. Door dat te doen, verklaarden de Wijzen zich voor niets anders dan voor arme, ontbloote, hulpeloze zondaren, die eenen algenoegzamen Zaligmaker noodig hebben en kennen, en niet kunnen rusten, vóór zij tot Hem gegaan en bij Hem gekomen zijn, en Hem opentlijk als hunnen Heer gehuldigd en beleden hebben. In zulke menschen, die door de wereld niet geacht worden, heeft God Zijn welbehagen, want deze zijn de kinderen Zijns huizes; terwijl de overigen Hem zijn tot zulke knechten, die niet weten wat hun Heer doet. Ja, de geheele Bijbel, van de eerste tot de laatste bladzijde spreekt eigenlijk over niets, dan over onze zonden en over de vergeving der zonden, en wie dus iets anders in den Bijbel zoekt dan de kennis der zaligheid, dan die wijsheid, welke ons tot magtelooze zondaren en Christus tot den almachtigen Zaligmaker maakt, voor Wien onze knieën zich aanbeddend nederbuigen, die zoekt te vergeefs, indien maar te vergeefs! Doch neen, die zoekt den dood zijner ziel, en zal hem vinden.

Zoo komen dan Heidenen uit vreemde landen, Heidenen van geboorte en naam, maar niet van hart, — zoo komen dan menschen, die zich als zondaren hebben leeren kennen, tot den Wegnemer der zonde, *hunner* zonde, om Hem de geyofte van hunnen dank te betalen, en Hem te aanbidden. Doch wie heeft hen gezonden? Zijn zij uit eigene beweging, alleen in hoedanigheid van geloovigen gekomen? Neen, zij zijn gekomen, niet bloot uit kracht eener innerlijke roeping, maar uit kracht eener bijzondere roeping van God, *door een wonder*. God heeft hen opzettelijk gezonden, om den geboren Koning der Joden te huldigen. De ster is getuige. Zonder deze *bijzondere* zending Gods zou niets ons meer moeten bevreedden, dan dat wijze hieden uit vreemde landen eene altijd verre en moeilijke reis ondernamen, om hunne hulde te brengen, aan wie? aan een wijs man, gelijk de koningin van *Scheba* aan SALOMO deed? — neen, aan een onlangs geboren kindje dat geene bewustheid heeft, van hetgeen er met of aan hetzelfde gebeurt. Toen de Heer JESUS langen tijd onder Israël als Leeraar en Profeet was opgetreden, sprekende, gelijk nog niemand had gesproken en wonderen doende, gelijk nog niemand wonderen gedaan had, zoodat geheel het land en deszelfs omstreken vervuld waren van het gerucht Zijns naams, — toen kon het niet bevreedden, dat Jodengenooten uit *Griekenland*, die bij gelegenheid van het Paaschfeest te *Jeruzalem* gekomen waren, zich tot PHILIPPUS wendden en hem te kennen gaven, dat zij gaarne JESUS wilden zien; doch toen de CHRISTUS nog een pas geboren kindje was, toen was het volstrekt onmogelijk, Hem van alle andere kinderen te onderscheiden zonder hoogere openbaring, zonder openbaring van God, gelijk dan ook niemand het kindeke JESUS als den Zaligmaker erkend heeft, dan die door God naar

dit kind was verwezen. De Wijzen kwamen dus uit het Oosten naar het Joodsche land op hoog bevel, en zoo is hier de voornamte vraag: niet, wat bedoelden de *Wijzen*, maar wat bedoelde *God* met hunne komst tot en huldiging van het kindeke JESUS? Het tweede deel onzer beschouwing is bestemd, deze vraag te beantwoorden, en de bijzondere beteekenis van de U voorgestelde gebeurtenis aan te wijzen.

II. Dat de bedoeling Gods met de zending der Wijzen tot het kindje JESUS *groot* was, getuigt wederom de ster. God doet geen groot wonder tot een klein einde, en wat is grooter wonder, dan eene tot nu toe onbekende ster niet alleen te laten verschijnen, maar tot die laagte beneden het uitspansel, ja, beneden de wolken te doen nederdalen, en haar dien hoogen lichtglans en die groote bewegelijkheid mede te deelen, waardoor zij de geschiktheid bezat, om in den vollen zin des woords, eene *leidster* voor reizigers naar eene hun onbekende en niet te onderscheiden plaats te zijn. Het zij mij vergund, hier eene opmerking te maken, die over vele bijzonderheden van ons geschiedverhaal een helder licht verspreidt. God, de hoogste, de zelfstandige Wijsheid, handelt in de Schrift met de dingen Zijns Koninkrijks, gelijk Hij in de Natuur handelt met de dingen, die het ligchamelijk leven betreffen. God geeft vele dingen in eens, maar in het klein, opdat er plaats zij voor ontwikkeling en groei. Het kind komt ter wereld met al de leden, die het nog in zijne volwassenheid heeft, maar hoe klein zijn ze! De bloem ligt in den bloemknop verborgen, maar welk verschil is er tusschen eene ontlokene bloem en eene bloem in den knop! De eikenboom ligt in den eikel zamengeperst, maar welk een afstand is er tusschen het zaad des booms en den boom zelve! Zoo is het in de Natuur, en in het Koning-

rijk van God is het niet anders. Toen de ster aan de Wijzen in het Oosten verscheen, had God Zijnen Zoon aan de Wereld gegeven, en in Hem alles, wat een oneindig God te geven heeft; — maar Hij had Hem gegeven als een kindje, dat nog moest groeijen tot de volwassenheid toe. In dat kindje lag de verwezentlijking van al de beloften Gods, die in *CHRISTUS Ja en Amen* zijn, maar in de kiem. Wat eerst de verste toekomst zou openbaren, én hetgeen na weinige jaren in het koningrijk van God zou plaats hebben, — dat alles was zamengevat in éénen persoon, in dat kindeke. In den tijd geboren, zou het in den tijd zich-zelfen ontwikkelen, en alles uit zich ontwikkelen, wat het voor de wereld had medegebragt. En dit niet alleen, maar overeenkomstig hetgeen ik u zoo even heb herinnert, dat in de Natuur het zaad, de bloemknop en het kind reeds werkelijk alles in het klein hebben, wat zij later in het groot hebben zullen, moet ik u als op het groote punt, waarop in deze alles aankomt, oplettend maken, dat dit ook in het rijk der genade en met den Koning in dat rijk, met *het kindeke JEZUS*, het geval is. Reeds het kindje JEZUS laat werkelijk alles in het klein zien, wat Hij later in het groot zal doen aanschouwen. Even als een bouwmeester eerst eene kleine schets geeft, alvorens hij het groote gebouw oprigt, zoo doet ook hier de opperste Wijsheid. Naauwelijks was het rijsje uit den afgehouden' tronk van *Isaï* opgeschoten, als een wortel uit eene dorre aarde, of het bewees zich een *levende* tak te zijn door de kleine blaadjes, die het terstond deed uitbotten. *Kleine* blaadjes zeg ik, want ook het takje was klein, en alles moet met elkander in evenredigheid staan. Welnu! één van die uitbottende blaadjes aan dat levende takje was de komst der wijzen uit het Oosten, om den Koning der Joden te aan-

bidden. Het was een klein voortteeken, of liever het klein begin eener toekomstig groote gebeurtenis. Het was de vervulling van de profetie van den stervenden *JACOB*: *De Silo komt en Hem zullen de volken gehoorzaam zijn*, maar eene vervulling in de *kiem*, eene *aanvankelijke* vervulling welke, even als het kindje *JEZUS*, nog uit de kleinheid moest groeijen tot de volwassenheid, zich nog uit de geringheid moest ontwikkelen tot de hoogste heerlijkheid.

De komst der Wijzen uit het Oosten tot het kindeke JEZUS heeft eene beteekenis voor de toekomst, ziedaar de eenvoudige zaak, waarop ik uwe aandacht wilde vestigen, en de reden, waarom ik deze stof gekozen heb tot eene voorbereiding en inleiding tot het gebed voor Israël. Immers de *Wijzen* komen niet enkel tot het kindeke *JEZUS*, maar tot het kindeke *JEZUS* in de bepaalde betrekking van *den Koning der Joden*. Wanneer wij de *bedoeling Gods* met deze gebeurtenis niet kennen of miskennen, wanneer wij in de komst der *Wijzen* tot het kind *JEZUS*, niet de *kiem aanschouwen van de komst aller volken tot JEZUS*, als *den Koning der gansche aarde, op den troon van DAVID*, — dan moet ons deze bijzonderheid niet enkel vreemd maar onverklaarbaar voorkomen. Ei lieve! wat hebben zondaren uit de Heidenen met eenen Koning der Joden te doen! De Zoon van God was immers, als de Zaligmaker van zondaren, zoowel de Koning van hunne zielen als van die van al de geloovigen, en op dit standpunt ligt het in de rede, dat de *Wijzen*, te *Jeruzalem* komende, niet bepaald naar den Koning der Joden, maar naar *den Zaligmaker van zondaren* hadden moeten vragen. Hiermede zouden zij den schrik hebben voorkomen, die zich thans van den koning *HERODES* meester maakte, en geheel *Jeruzalem* in beroering bragt; en de kindermoord

te *Bethlehem* zou niet hebben plaats gehad. En toch doen deze *wijze* mannen, die wel wisten wat zij deden, dit niet, maar zij vragen juist, al is het ook niet bij uitsluiting, dan toch bij uitnemendheid, naar den *Koning der Joden*. En waarom doen zij dit? Omdat zij, gelijk al de geloovigen uit de Heidenen, die in het Nieuwe Testament voorkomen, Israël in CHRISTUS beschouwen als den eeuwig blijvenden wortel, die hen draagt, en niet, zocals de Christenen van later tijd gedaan hebben, als eenen wortel, dien zij dragen; ja, wat nog erger is, als eenen wortel, die, na CHRISTUS voortgebracht te hebben, als een dooden tronk ontworteld en weggeworpen is, om door de wormen verknaagd, door de menschen vertreden of door het vuur verbrand te worden, Zeker is CHRISTUS de bloem ja wat meer zegt, de Vrucht van Israël, waaraan al de kracht en sappen van wortel, stam en takken hebben gearbeitet, en welke de slotsom en zamenvatting is van hen alle; maar daarom zijn wortel, stam en takken niet in hunne vrucht opgelost of te niet gegaan. Al hangt de levende vrucht in hare volle rijpheid en schoonheid aan den boom, daarom is de boom niet uitgestorven. Slechts voor een' tijd is de kracht hem ontnomen. Op den herfst volgt de winter; zijn rusttijd is gekomen; ledig zijn de takken, kaal is de stam, alles is dor, wat aan hem is, zoo ver hij gezien kan worden, en toch leeft hij nog in den wortel onder de aarde. Hebt slechts geduld en wacht tot dat de lente wederkomt, en komt gij dan ook weder, en ziet: *de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan; de bloemen worden gezien op het veld; de zangtijd genaakt en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land. De vijgeboom brengt zijne jonge vijgjes voort, en de wijnstokken geven reuk met hunne jonge druifjes.*

Soh Philip's boek

Zoo kwamen dan de Wijzen uit het Oosten, niet uit eigene aandrift, maar door die van den Heiligen Geest, naar het bevel van God, tot den Zaligmaker hunner zielen, als tot den *Koning der Joden*. Hiermede gaven zij dus duidelijk te kennen, dat de komst van CHRISTUS als den *Zaligmaker* voor alle zondaren uit alle volken, niet uitsloot, dat Hij was de *Koning der Joden*, maar dat integendeel deze waardigheid, eene waardigheid bij uitnemendheid was, die alle andere waardigheden insloot. Laat mij u herinneren, dat God in de Psalmen en bij de Profeten gedurig tot Israël zegt: IK ben uw Koning, en dat, toen het volk van SAMUEL eenen koning begeerde, God dezen eisch des volks verklaarde te zijn de verwerping van Hem den Heer, als Koning. De uitverkiezing van één volk uit alle andere volken, om het in eenen bijzonderen zin tot een' God te zijn, bragt volstrekt mede, dat het niet enkel zedelijk en kerkelijk, maar ook maatschappelijk door God geregeerd werd, wel niet geheel onmiddelijk, want dit was niet mogelijk, zoolang God nog niet in het vleesch geopenbaard was, maar toch zóó onmiddelijk als het bij Israël gezien werd, van den uittocht uit *Egipte* tot op den laatsten rigter. Van daar dat God aan Israël een wetboek gaf, dat zich over alle takken van beheer uitstreckte, en waarin beginselen zijn nedergelegd, die door een van God verlicht verstand, op alle voorkomende toestanden konden worden toegepast. Van daar dat God niet dan bij kleine tusschenpoozen en dus als uitzonderingen op den regel, slechts één' persoon over Zijn volk liet regeren: naast Mozes stond Aäron, en later stond meestal een rigter naast den hoogepriester, en toen het koningschap in Israël was tot stand gekomen, maakte God eene derde ordening van dienaren: *de Profeten*. Deze waren priesters, noch koningen, maar onmiddelijke gezanten

van God aan de koningen en de priesters, en aan het volk. Uit dit alles blijkt duidelijk, dat God, ofschoon door Israël als Koning verworpen, daarom niet had opgehouden de Koning van Israël te zijn. Het klinkt raadselachtig, en toch is het waar: men kan God verwerpen, en toch is Hij niet te verwerpen; God laat zich niet verwerpen. Zijn wij ontrouw, welnu! wij zullen er voor gestraft of gekastijd worden, maar wij zullen er Gods getrouwheid niet mede wegnemen. God blijft onveranderlijk handelen naar Zijn eenmaal gegeven woord. God had een verbond van genade met ABRAHAM en ISRAËL opgericht, en waar genade het verbond heeft opgericht, daar kan geene zonde hoe groot, hoe zwaar, dat verbond weder omverwerpen. Kastijdingen kunnen in dit geval door de zonde veroorzaakt worden, maar geene volstrekte verwerping. Waar het begin genade is, daar is ook het einde genade. God bleef zich dus de Koning Israëls noemen, ofschoon anderen, zelfs een JEROBEAM en ACHAB, dezen titel met Hem deelden; Hij evenwel was het werkelijk, ofschoon natuurlijk in eenen hoogerem, ja in den hoogsten zin des woords. Hij was de Goddelijke Koning van Israël, nogtans Hij was de Koning van Israel. En nu, ieder weet het, dat de koninklijke waardigheid de hoogste wettige magt vertegenwoordigt. Het keizerschap is oorspronkelijk eene onwettige magt. Een keizer is eigenlijk een koning van koningen, en daarmede een overweldiger; want hij stelt zich dezulken tot knechten, die tegenover menschen enkel *heeren* moeten zijn. Een *koning* moet *kunnen*, zal hij zijnen naam in waarheid dragen. God nu is Koning in den volkomensten zin des woords. Hij kan, al wat Hij wil. Het hoogste sluit al het lagere in, en zoo noemen de Wijzen uit het Oosten zeer wijs den CHRISTUS bij Zijnen *hoogsten* titel, dien van *Koning*, wetende dat zij

daarmede al Zijne andere waardigheden insluiten, te meer daar zij hem niet onbepaald *een' Koning*, maar den *Koning der JODEN* noemen. Immers, wij moeten niet meenen, gelijk zoovelen, die onkundig zijn in de Schrift, dat deze *bepaling* eene *begrenzing is*; dat de Wijzen uit het Oosten een veel grooter denkbeeld van den CHRISTUS zouden hebben te kennen gegeven, wanneer zij gevraagd hadden: «Waar is de geboren *Koning*?» of misschien wel: «Waar is de Koning der *Waarheid*? In dit geval zouden zij on-eigenlijk gesproken hebben, daar men alleen in een' figuurlijken zin spreken kan van *een' koning* in het algemeen, of van een' koning *der waarheid*. Een ware, een wezentlijke koning heeft ook een wezentlijk volk, waarover hij koning is. CHRISTUS is een wezentlijke Koning: dus moet Hij ook een volk hebben, en welk was nu ten tijde van CHRISTUS het hoogst geplaatste volk der wereld? Immers het Joodsche Volk. Dat was het éénige volk, hetwelk door God tot Zijne dienst was gesteld; het was het volk van God, en zoo is het duidelijk, dat, wanneer CHRISTUS als een wezentlijke Koning een volk hebben moest, zulks noodzakelijk het Joodsche Volk was; want dit volk stond van al de volken het naast aan God. Bovendien, CHRISTUS was geboren uit de Joden, en zoo stond Hij in de naaste betrekking tot het Joodsche volk, en het Joodsche volk tot Hem. Ook was Hij geboren uit het koninklijk stamhuis van DAVID, en daarmede de wettige erfgenaam van Davids troon. Daarom noemen de Wijzen Hem ook den *geboren' Koning* der Joden, of den *Koning der Joden, die geboren is*, in tegenstelling van HERODES, die geen wettig Koning der Joden geboren, maar daartoe wederregtelijk, met verkrachting van de regten van het koninklijk stamhuis van DAVID, verheven was. Van daar de ontroering en schrik van HERODES en van geheel de

hofstad *Jeruzalem*. Immers de Wijzen kondigen den vreemdeling-koning en zijn hof, de geboorte aan van den wet-tigen monarch, en erkennen Zijne regten, door Hem den titel te geven, die Hem toekomt: *Koning der Joden*.

Doch er is meer, en dit is het voornaamste, alles ophelderende en alles beslissende. De titel van *Koning der Joden* was in dien tijd, toen het koninklijk stamhuis van DAVID reeds sedert bijna zes honderd jaren geen koningen meer aan Israël had gegeven, niet alleen in den mond der Wijzen, maar van de Joden zelve, geen andere dan die van den *Messias*. Zoo er voor de Joden een Koning geboren werd, dan kon het geen andere zijn dan de Zoon van DAVID bij uitnemendheid, de *Messias*, die door God aan de Vaderen beloofd en door de Profeten, bij den nabijzijnden val van het Davidisch koningschap, als den grooten plaatsvervanger van DAVID en SALOMO voorspeld en aangekondigd was. De *Messias* nu, gij weet het, was door de Profeten voorspeld aan Israël als den *Schova hunne gerechtigheid*, maar ook als het *heil der wereld*. In Hem zouden alle volken gezegend worden. Hij zou de Koning der gansche Aarde zijn, maar bij uitnemendheid de *Koning der Joden*. Immers ieder groot koning, die over meer dan één volk regeert, noemt zich den koning van het hoofdvolk, dat hij regeert, en al zijne andere volken worden, omdat hunne landen wingewesten zijn, onder den naam van het hoofdvolk begrepen. Hoevele volken waren NEBUKADNEZAR, ALEXANDER, AUGUSTUS onderworpen, en toch noemde de eerste zich enkel koning van *Babel*, de tweede van *Griekenland*, en de derde keizer van *Rome*.

Op dezelfde wijze omvat de titel van *Koning der Joden* aan den *Messias* gegeven, het koningschap van alle volken. Doch het Joodsche volk is en blijft het hoofdvolk, het eigen volk van den *Messias*, terwijl al de andere vol-

ken aangenomen en aan Israël toegevoegde volken zijn. Deze waarheid, die aan het einde der dagen schitterend zal te voorschijn komen, werd reeds terstond bij de geboorte van CHRISTUS bekend gemaakt. Er werd terstond, eens voor altijd, door God aan de wereld verkondigd: dat Israël in de eerste en naaste betrekking tot den CHRISTUS zou staan, én dat de CHRISTUS, ofschoon de Heer en Zaligmaker van alle zondaren uit Joden en Heidenen, nogtans aan Israël op eene bijzondere wijze zou gegeven worden. Heb ik noodig u dit breedvoerig aan te wijzen? Vergunt mij dit kort te doen. De CHRISTUS werd uit en onder het *Joodsche volk geboren*; de *Wijzen* moesten uit het Oosten komen tot den Koning der Joden in het Joodsche land. Het kindje JESUS werd het eerst aan *Israël* voorgesteld. Eerst nam de oude SIMEON het op de armen, alvorens de *Wijzen* voor hetzelfde nederknielden. Gij ziet reeds den afstand tusschen de volken en Israël. SIMEON drukt Gods Zoon aan zijn hart, de *Wijzen* aanbidden Hem op hunne knieën, met hunne aangezichten ter aarde gebogen. Doch hoort dan ook uit den mond van dienzelfden SIMEON, het onderscheid in de bedeeing van dienzelfden CHRISTUS, aan Israël en aan de Heidenen. Hoe noemt hij den CHRISTUS in zijn gebed tot God? *Een licht tot verlichting der Heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israel*. Bemerkt gij het onderscheid tusschen *verlichting* en *heerlijkheid*? De *heerlijkheid* der zon kunt gij niet zien, of gij moet haar zelve zien, onbedekt; maar de *verlichting*, die de zon veroorzaakt, kan gezien worden, al is de zon zelve met wolken bedekt. En nu, hebben de volken CHRISTUS gezien? Neen, Hij betuigde zelf persoonlijk alleen gezonden te zijn, tot de verloren' schapen van het huis Israëls. Voor de Heidenen was CHRISTUS bij uitnemendheid het *licht*. Het karakter, waarmede de

Heidenen in de Schrift doorgaans worden gekenmerkt, is, dat zij naar *wijsheid* vragen. Daarom komen ook, als de eerstelingen der Heidenen, *Wijzen* tot den geboren' Koning der Joden, en daarom is ook slechts eene *ster*, die licht geeft en geen heerlijkheid heeft gelijk de zon, voor hen het teeken, dat de CHRISTUS geboren is; daarentegen verschenen een *Engel* en eene menigte hemelsche heirscharen aan de *Israelitische* herders te *Bethlehem*, en de *heerlijkheid* des Heeren omscheen hen. Gij ziet dus het onderscheid. Doch elke zijde heeft hare keerzijde; ook hier moet ik ze u toonen. De bedelingen aan Israël en aan de volken zijn juist in omgekeerde orde aan beiden getoond. Niet aan Israël, maar aan de *Heidenen* werd CHRISTUS het eerst bekend gemaakt in Zijne koninklijke heerlijkheid; wel aan MARIA in het verborgen, maar niet aan de herders in het openbaar. Aan deze werd Hij in de eerste plaats als de *Zaligmaker* aangekondigd. Daarom werden ook de teekenen der nederigheid (de doeken, de kribbe) tot kenmerken van den CHRISTUS gesteld. Maar bij de *Wijzen* (geen eenvoudige herders, maar aanzienlijke mannen en mannen van wetenschap) zijn deze teekenen der nederigheid verdwenen: daar is alles koninklijk; daar hooren wij spreken van eene ster, staande boven het *huis*, (niet boven den stal) waar het kindeke was, en het openen van *schatten* door de Wijzen, en het geven van geschenken in goud, wierook en mirre aan den jong geboren' Koning. En wat gaf dit alles anders te kennen, dan hetgeen later gebleken is, dat CHRISTUS zich aan Israël het eerst zou openbaren in Zijne nederigheid, in Zijne ver-smaadheid, lijden en dood als Profeet en Hoogepriester; terwijl Hij aan de Heidenen eerst na Zijne opstanding, dus voornamelijk in Zijne *heerlijkheid* zou geopenbaard

worden. En toch zou niet voor de Heidenen, maar voor Israël, CHRISTUS tot heerlijkheid zijn. Hieruit ziet gij, dat al de dingen, die bij JEZUS geboorte geschiedden, slechts *voorteekenen* waren, die later, op den bestemden tijd, hunne bepaalde vervulling, hunne volle verwezenlijking ontvingen zouden.

III. Ik heb u de Wijzen van het Oosten aangewezen, als de *eerstelingen* uit de Heidenen, die CHRISTUS in hoedanigheid van *Koning der Joden*, als een' Goddelijken Koning met aanbidding huldigden. Ten slotte zou ik deze waarheid met een enkel woord toepassen op ons geloof en leven.

Ik begin met op te merken, dat wij in CHRISTUS niet alleen gelooven moeten als den *Zaligmaker* van zondaren, maar ook als den Koning der Joden. Waar de Wijzen uit het Oosten zijn voorgegaan, daar mogen. ja daar moeten wij volgen; want zij zijn *ons*, geloovigen uit de Heidenen, voorgegaan. Immers, zij waren *Heidenen*, en als eerstelingen de vertegenwoordigers van allen, die na hen uit de Heidenen in CHRISTUS zouden gelooven.

Eene tweede opmerking is, dat wij geene zwaarigheid voor ons geloof met betrekking tot de toekomst moeten vinden, in den tegenovergestelden toestand der tegenwoordige dingen. Wij moeten niet zeggen: «hoe zou het mogelijk zijn, dat de Heer JEZUS met der daad de Koning zijn zal van dat volk, dat Hem thans diep veracht, en dat zelf door de meeste menschen diep veracht wordt?» De Wijzen uit het Oosten zagen ook niet anders dan het tegendeel van hetgeen zij geloofden. Zij komen om den waren en wettigen Koning der Joden te huldigen, en vinden het allereerst een' Koning der Joden, die een vreemdeling is, HERODES, en toen zij den wezentlijken Koning der Joden vonden, toen